

สัมพันธบทในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกัน แนวแวมไพร์ร่วมสมัย

นิชธนาวิณ จุลละพราหมณ์
โสภารวรรณ บุญนิมิตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสัมพันธบทของการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย โดยศึกษาจากภาพยนตร์แนวแวมไพร์รูปแบบเก่า 1 เรื่อง และภาพยนตร์ชุดอีก 1 เรื่อง มีทั้งหมด 4 ภาค และละครโทรทัศน์ 2 เรื่อง เรื่องละ 2 ฤดูกาล รวมทั้งสิ้น 68 ตอน และศึกษาองค์ประกอบที่เป็นลักษณะพิเศษของแนวแวมไพร์ร่วมสมัย และศึกษาระบบคิดของสังคมที่สะท้อนออกมาจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทั้ง 3 เรื่อง

นิชธนาวิณ จุลละพราหมณ์ (นศ.ม. การภาพยนตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554) อ.ดร.โสภารวรรณ บุญนิมิตร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “สัมพันธบทในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย” ของนายนิชธนาวิณ จุลละพราหมณ์ โดยมี อ.ดร.โสภารวรรณ บุญนิมิตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้รับการประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับดีมาก ในปีการศึกษา 2554

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะสัมพันธ์บทบาทการเล่าเรื่องจากแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่แนวแวมไพร์ร่วมสมัย มีการคงเดิม ขยายความ ตัดทอน และปรับเปลี่ยน ในองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่ชัดเจนที่สุด ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร และฉาก ส่วนองค์ประกอบที่มีความชัดเจนเป็นรองลงมา ได้แก่ แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง สัญลักษณ์ และมุมมองในการเล่าเรื่อง รวมถึงการสร้างตัวละครแวมไพร์ก็มีการเปลี่ยนแปลงชัดเจนมากที่สุดเช่นกัน

ต่อมาคือการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นรูปแบบพิเศษเฉพาะของการเล่าเรื่องแนวแวมไพร์ร่วมสมัย ผลการวิจัยพบว่า มีการเล่าเรื่องผ่าน 5 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ เล่าเรื่องด้วยความรักของชายหญิง การหลบเลี่ยงเส้นแบ่งความหมายแห่งคู่ตรงข้าม แก่นเรื่องความเป็นมนุษย์ ตัวละครหญิงที่เป็นจุดศูนย์กลางของเรื่อง และตัวละครแวมไพร์ที่มีความงามเหนือกว่า สุดท้ายคือการศึกษาระบบคิดของสังคมที่สะท้อนออกมาจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทั้ง 3 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า มีระบบคิดทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ ความงามของรูปลักษณ์ การแบ่งแยกสีผิว การมีคุณงามความดี และบทบาททางเพศ

ทั้งนี้ ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและเข้าสู่รูปแบบร่วมสมัยด้วยการหลบเลี่ยงเส้นแบ่งระหว่างความจริงและจินตนาการ ร่วมกับการดึงตัวละครเข้าสู่ชีวิตจริง โดยตัวละครเอกแวมไพร์จากแนวแวมไพร์ร่วมสมัยนั้นมีการเชื่อมโยงจากตัวละครแวมไพร์ในรุ่นก่อนที่มีลักษณะเป็นผู้ที่ประสบกับวิกฤตอัตลักษณ์ หรือเป็นลักษณะดาร์ค-ฮีโร่ที่ถ่ายทอดมาจากนวนิยายอเมริกันในสมัยก่อน โดยได้ผสมเข้ากับภาพของความเป็นชายในอุดมคติ จนกลายเป็นตัวละครแนวร่วมสมัยดังกล่าว ซึ่งเสริมย้ำลักษณะสัมพันธ์บทบาทหลังสมัยใหม่ที่ผลผลิตของสื่อบันเทิงคดีนั้นไม่มีของใหม่โดยสมบูรณ์ แต่เป็นการเชื่อมโยงผ่านกฎแห่งการเลือกสรรและผสมผสานมาดัดแปลงและสื่อความหมายใหม่ร่วมกัน

คำสำคัญ: สัมพันธบท/การเล่าเรื่อง/แวมไพร์ร่วมสมัย/ภาพยนตร์/ละครโทรทัศน์

Abstract

This research paper serves three main purposes. Firstly, it aims to study and analyze the intertextuality of narrative in American contemporary vampire films and tv series. The research focuses on 1 traditional vampire film, 1 contemporary film series consists of 4 arcs and 2 tv series (68 episodes). Secondly, it focuses on the distinct elements of contemporary vampire form. Lastly, it provides an insight into the social ideas conveyed from the contemporary film and tv series in focus.

The research finds that there are convention, extension, reduction and modification in all narrative elements of the intertextual narrative from traditional to contemporary vampire. The most obvious of all are the plot, character and setting including the vampire character creation. The more minor points have been identified as the theme, conflict, symbol and point of view.

The second research result shows 5 elements as special form of contemporary vampire film and tv series. These consist of 1. heterosexual romance narrative, 2. blurring of the binaries oppositions, 3. theme of humanity, 4. female character as narrative center, 5. vampire as more beautiful character. And the last research result revealed 4 social ideas which are conveyed from 3 contemporary film and tv series, namely 1. good appearance, 2. racism, 3. code of virtue, 4. gender roles

Furthermore, the vampire film and tv series have been developing continuously to the most recent form of contemporary vampire by blurring the boundary between reality and fantasy and bringing vampire into the context of reality. The most important function of text movement is

the main vampire character creation. For the contemporary text had combined the traits of vampire that has identity crisis as Dark-Hero with the portrayal of masculinity to form such contemporary character which reinforce the idea of a postmodern intertextuality, which stated that nothing could be entirely 100% new.

Keywords : Intertextuality/Narrative/Contemporary Vampire/Film/TV Series

บทนำ

ทุกๆ วัฒนธรรมต่างมีเรื่องราวเล่าขานสืบทอดกันมา ทั้งแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แต่ละวัฒนธรรมได้มีการสร้างสรรค์กันมาตั้งแต่อดีตหรือแม้กระทั่งแบบที่ได้รับความนิยมมาจากวัฒนธรรมอื่น เมื่อกาลเวลาผ่านไป เรื่องเล่ามักได้กลายเป็นมรดกทางความคิดที่ถูกถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลังเพื่อสืบทอดรูปแบบการดำเนินชีวิตรวมถึง ภูมิปัญญาต่างๆ เรื่องเล่าประเภทหนึ่งที่มีความโดดเด่น และน่าสนใจมากก็คือ เรื่องเล่าเหนือธรรมชาติ ว่าด้วย สิ่งที่ยุทธศาสตร์ไม่สามารถจะอธิบายหรือให้เหตุผลรองรับถึงที่มาที่ไปได้อย่างสมบูรณ์ โดยแต่ละวัฒนธรรม ก็มีวิธีการเก็บรักษาและถ่ายทอดเรื่องเล่าประเภทนี้สู่ชนรุ่นหลังในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

เรื่องเล่าเหนือธรรมชาติที่ได้รับความนิยมในสื่อ บันเทิงคดีก็คือเรื่องเล่าของภูตผีและปีศาจที่แต่ละชนชาติ ก็ได้มีการสร้างสรรค์สร้างในแบบของตนเองอย่างเป็นเอกลักษณ์ โดยมีลักษณะหนึ่งที่โดดเด่น และเป็นที่รู้จักกันอย่าง แพร่หลายอยู่ในมโนภาพของความเข้าใจที่ค่อนข้างตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นคนจากประเทศใดๆ นั่นก็คือ เรื่องเล่าของ ผีดูดเลือด หรือที่เรียกกันว่า “แวมไพร์” (Vampire) นั่นเอง โดยแวมไพร์ในสื่อบันเทิงคดีที่เป็นที่รู้จักและก้าวสู่ การเป็นแม่แบบของแนวเรื่องแวมไพร์ก็คือนวนิยายเรื่อง แดร์ริคคูล่า (Dracula) งานเขียนของนักเขียนชาวไอริช ชื่อ กอ็องโลก บราม สโตเกอร์

แวมไพร์ได้โลดแล่นอยู่ในโลกของสื่อบันเทิงคดีทั้ง นวนิยาย ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์และมีพัฒนาการ ของเนื้อหาและรูปแบบให้เห็นอยู่ตลอดทั้งแบบที่สร้างอิง จากกรอบของแดร์ริคคูล่า และแบบที่พยายามฉีกกรอบ และสร้างรูปแบบและเนื้อหาใหม่เป็นของตนเอง โดย ผลงาน The Vampire Chronicles ของ นักเขียน ชาวอเมริกัน Anne Rice ก็ได้สร้างความแปลกใหม่ให้ กับแนวเรื่องแวมไพร์อย่างชัดเจนเช่นกัน โดยในปี ค.ศ. 2008 แนวเรื่องแวมไพร์ก็ได้ส่งพัฒนาการล่าสุดที่ชัดเจน ด้วยการเปิดตัวภาพยนตร์ชุด Twilight Saga ภาคแรก ที่ได้รับความนิยมและกระแสตอบรับอย่างกว้างขวางจน วงการละครโทรทัศน์ได้ส่งคู่แข่งที่สำคัญตามมาคือละคร โทรทัศน์จากช่อง HBO เรื่อง True Blood ที่เริ่มฉาย ตอนแรกในปี ค.ศ. 2008 และละครโทรทัศน์เรื่อง Vampire Diaries จากช่อง CW ก็ได้เปิดตัวไล่หลัง ในปีต่อมา

การเล่าเรื่องจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทั้ง 3 เรื่องไม่ได้เสนอแต่เพียงเรื่องราวที่เป็นจินตนาการและ ให้ความบันเทิงกับผู้ชมเท่านั้น แต่แนวแวมไพร์ร่วมสมัย ได้มีกลุ่มผู้ชมที่สามารถระบุได้ว่าเป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น ผู้หญิงอเมริกันที่เป็นชนชั้นกลางผิวขาวอายุราว 12-17 ปี ที่รูปแบบการนำเสนอของแนวแวมไพร์ร่วมสมัยได้ถ่ายทอด ระบบคิดของสังคมที่ได้ปลูกฝังความเป็นอเมริกันให้แก่ ผู้ชมเช่นกัน โดยจะเห็นว่าทั้ง 3 เรื่อง ได้ทำงานลึกลงไป ในระดับของการให้ความหมายและการให้คุณค่าของสิ่ง ที่เรียกว่าเป็นสิ่งที่ดีกว่าและเหนือกว่าอีกสิ่งหนึ่งด้วย

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาสัมพันธ์จาก แนวแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่แนวแวมไพร์ร่วมสมัยใน รายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบและเนื้อหา ที่นำเสนอ และยิ่งไปกว่านั้นคือศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลง ในระดับความหมายที่ได้ถ่ายทอดระบบคิดบางประการ แก่ผู้ชม ซึ่งทั้งหมดเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพัฒนาการ อีกขั้นหนึ่งของแนวเรื่องแวมไพร์ที่มีมาตั้งแต่อดีตและ ได้อยู่ในลักษณะที่เป็นของใหม่ในสื่อบันเทิงคดีที่กำลัง ได้รับความนิยมในขณะนี้เช่นกัน

ปัญหาท้าววิจัย

1. ลักษณะสัมพันธ์จากแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่แนวแวมไพร์ร่วมสมัยเป็นอย่างไร
2. รูปแบบเฉพาะในการเล่าเรื่องแนวแวมไพร์ร่วมสมัยมีลักษณะพิเศษอย่างไร
3. ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัยได้สะท้อนระบบคิดของสังคมอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะสัมพันธ์จากการเล่าเรื่องจากแดริคคูล่า ที่เป็นต้นแบบของแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย
2. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะพิเศษที่เป็นรูปแบบเฉพาะในการเล่าเรื่องแนวแวมไพร์ร่วมสมัยที่เป็นพัฒนาการอีกรูปแบบหนึ่งของแนวเรื่องแวมไพร์
3. เพื่อวิเคราะห์ระบบคิดของสังคมที่มีอยู่ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย

แนวคิดและทฤษฎีการวิจัย

1. แนวคิดการเล่าเรื่อง

ใช้วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง 7 ประการ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร ฉาก สัญลักษณ์ และมุมมองในการเล่าเรื่อง เพื่อหารูปแบบเฉพาะของการเล่าเรื่องของภาพยนตร์อเมริกันแนวแวมไพร์รูปแบบเก่า 1 เรื่อง และภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันอีก 3 เรื่อง ที่เป็นแนวแวมไพร์ร่วมสมัยที่เป็นรูปแบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนี้

2. แนวคิดเรื่องสัมพันธ์

ศึกษาและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงในด้านต่างๆ จากภาพยนตร์อเมริกันแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย เพื่อมองว่าระหว่างตัวบทเก่าและตัวบทใหม่นั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างไรบ้างในรูปแบบการเล่าเรื่อง โดยผู้วิจัย

ได้กำหนดว่าให้ภาพยนตร์เรื่อง Bram Stoker's Dracula (1992) เป็นตัวบทต้นแบบที่เป็นแนวแวมไพร์รูปแบบเก่า และจะไม่พูดถึงว่าตัวบทใดดีหรือมีคุณค่ามากกว่ากัน เพราะผู้วิจัยยึดหลักวิเคราะห์ตามรูปแบบของสัมพันธ์บทในยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodern) ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวบทใดตัวบทหนึ่งเหนือตัวบทอื่นๆ

3. มายาคติ

แนวแวมไพร์ร่วมสมัยนั้นได้สร้างบรรทัดฐานบางอย่างที่สำคัญและกำหนดกรอบความคิดรวมถึงความเข้าใจในบางประการออกมาทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งแน่นอนว่าสิ่งนี้ก็จะมามีอิทธิพลต่อระบบความคิดของผู้ชมเป็นจำนวนมากที่ชื่นชอบและเปิดรับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์แบบใหม่นี้ตามมาเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยสนใจที่จะใช้ทฤษฎีมายาคติของ โรลิ่งด์ บาร์ตส์ เพื่อวิเคราะห์ระบบคิดของสังคมอเมริกันในแง่มุมต่างๆ ที่สำคัญที่สะท้อนออกมาจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์ร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่อง เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและเข้าถึงความเป็นจริงที่ซ่อนทับอยู่ในการนำเสนอเรื่องราวที่กำลังเป็นที่นิยมในขณะนี้

4. แดริคคูล่าในภาพยนตร์

นวนิยาย Dracula ค.ศ. 1897 ของ Bram Stoker ได้กลายมาเป็นต้นแบบให้แก่สื่อบันเทิงคดี แนวเรื่องแวมไพร์ในหลากหลายรูปแบบนับจากช่วงที่งานเขียนเรื่องนี้ได้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับในแวดวงวรรณกรรมของฝั่งประเทศอังกฤษ ความน่าสนใจของนวนิยาย Dracula นี้คือพัฒนาการของตัวบทที่ได้ถูกนำไปดัดแปลงทั้งเนื้อเรื่องและรูปแบบการนำเสนอไปในหลากหลายรูปแบบในกลุ่มวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture)

ภาพยนตร์ส่วนใหญ่มักกล่าวถึงตัวละคร Dracula ในภาพของตัวร้าย (villain) แต่ก็ไม่ได้มีการหยิบยกตัวละครทั้งหมดและเนื้อหาโดยสมบูรณ์จากฉบับนวนิยายเช่นกัน โดยภาพยนตร์เรื่องแรกที่อ้างอิงจากฉบับนวนิยายคือ Nosferatu: eine Symphonie des Grauens (Nosferatu: A Symphony of Horror) ผลงานการกำกับโดย F. W. Murnau ในปี ค.ศ. 1922 และต่อมาคือ Dracula ฉบับปี ค.ศ. 1931 จากค่าย Universal Studio

ของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลงานการกำกับของ Tod Browning ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นภาพยนตร์สยองขวัญที่คลาสสิกในช่วงนั้น โดยผู้ที่มาสวมบทบาท Count Dracula คือ Bela Lugosi ที่ได้สร้างภาพลักษณ์ของท่านเคาน์ในชุดที่มีผ้าคลุมสีดำดูลึกลับน่ากลัว

ภาพยนตร์ Dracula เรื่องต่อมาที่เป็นที่กล่าวถึงเป็นอย่างมากในวงการภาพยนตร์คือภาพยนตร์ฉบับปี ค.ศ. 1958 จากค่าย Hammer Films ประเทศอังกฤษ ผลงานการกำกับโดย Terence Fisher เรื่อง Horror of Dracula ที่ได้ Christopher Lee มารับบทท่านเคาน์แตรีกูล่า โดยในภาพยนตร์ก็ไม่ได้สร้างตามนวนิยายในหลายจุดที่สำคัญ มีการปรับเปลี่ยนและลดทอนด้านเนื้อเรื่องและตัวละครอยู่ค่อนข้างมาก แต่สิ่งที่โดดเด่นมากที่สุดประการหนึ่งคือการแสดงของ Christopher Lee ที่ถ่ายทอดบทบาทของ Count Dracula ออกมาว่าเป็นบุรุษชั้นสูงที่มีบุคลิกและท่วงท่าที่สง่างามและมีแรงดึงดูดทางเพศที่เหมือนเป็นมนต์สะกด

หลังจากนั้นก็มีการสร้างภาพยนตร์ที่อิงจากเนื้อหาตั้งเดิมจากนวนิยาย และมีการดัดแปลงอีกหลายต่อหลายเรื่องทั้งจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1992 ที่เรื่องราวของ Count Dracula ถูกนำมาสร้างใหม่ในภาพลักษณ์ที่แปลกตาไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง ปฏิเสธการบิดเบือนและการล้อเลียนต่างๆ เกี่ยวกับตัวละครเอกตัวนี้และหันไปให้นำหนักกับการสร้างที่อิงจากตัวบทนวนิยายอย่างแท้จริง นั่นคือภาพยนตร์เรื่อง Bram Stoker's Dracula ผลงานการกำกับของ Francis Ford Coppola ที่เปิดตัวภาพยนตร์ด้วยวลี "Love never dies" เข้าสู่การดำเนินเรื่องที่ผสมผสานระหว่างหลากหลายแนวเรื่อง(genre) ได้แก่ Drama, Fantasy, Horror, Romance และ Thriller ที่ทำให้เนื้อหาและการเล่าเรื่องได้แหวกแนวออกไปจากภาพยนตร์ Dracula หรือภาพยนตร์แนวแวมไพร์เรื่องอื่นๆ ที่ผ่านมา

5. ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์

ผู้วิจัยได้ทำการแยกประเภทของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์จากประเทศสหรัฐอเมริกาที่เสนอเรื่องราว

เกี่ยวกับแวมไพร์เอาไว้ทั้งหมด 6 รูปแบบ โดยจำแนกตามลักษณะการตีความในการนำเสนอเนื้อหาและการให้บทบาทแก่ตัวละครแวมไพร์ในการดำเนินเรื่องแนวเรื่อง (genres) ฉาก (setting) โดยที่ไม่ได้นำตัวบท Dracula ที่เป็นตัวบทต้นแบบของลือบันเทิงคดีแวมไพร์รูปแบบเก่าเข้ามารวมด้วย

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมรายชื่อภาพยนตร์ที่เคยมีการออกฉายในโรงภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ในรูปแบบละครชุดขนาดยาว (TV Series) เกี่ยวกับแวมไพร์ทั้งหมดที่ออกฉายหลังจากปี ค.ศ. 1992 ที่เป็นปีที่ภาพยนตร์ของ Francis Ford Coppola เรื่อง Bram Stoker's Dracula (1992) ออกฉาย โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นฉบับที่สร้างอิงกับนวนิยายของ Bram Stoker ค.ศ. 1897 ได้ใกล้เคียงมากที่สุดเมื่อเทียบกับฉบับอื่นๆ (Jörg Waltje, มปป. 4-6) โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าหลังจากปีดังกล่าวที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ออกฉายแล้ว ก็ไม่ได้มีภาพยนตร์เรื่องใดที่สร้างโดยดัดแปลงอ้างอิงจากนวนิยายเรื่อง Dracula ได้ใกล้เคียงกว่านี้อีกแล้ว ทำให้สิ้นสุดพัฒนาการของตัวบทต้นแบบของลือบันเทิงคดีแวมไพร์ในแบบ Dracula และเริ่มมีการเสนอลักษณะความเป็นแวมไพร์ในแบบใหม่ๆ ตามมาหลังจากนั้น

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Internet Movie Database และ Wikipedia ที่มีกรกล่าวถึงภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์นั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมรายชื่อของภาพยนตร์แนวแวมไพร์จากประเทศสหรัฐอเมริกา เอาไว้ได้ทั้งหมด 50 เรื่อง และละครโทรทัศน์ (TV Series) อีก 10 เรื่อง โดยเสนอการแบ่งหมวดหมู่ดังต่อไปนี้ ;

1). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความแวมไพร์เป็นตัวปฏิบัติโดยพื้นฐานในการดำเนินเรื่อง

นำเสนอและตีความบทบาทแวมไพร์เป็นตัวปฏิบัติโดยพื้นฐานที่ไม่ซับซ้อนต่อฝ่ายตัวละครเอกในการดำเนินเรื่อง โดยแวมไพร์จะอยู่ในฐานะตัวร้าย (villain) ที่คร่าชีวิตเหยื่อที่เป็นมนุษย์และดำเนินเรื่องด้วยฉากหลัง (setting) ที่เป็นสถานที่ที่ปลีกตัวออกไปจากผู้คนและสร้างความน่าหวาดกลัวตามรูปแบบของแนวเรื่องสยอง

ขวัญ (horror) อีกทั้งสถานะของแวมไพร์ในเรื่องจะเป็นผู้ไล่ล่าและตัวละครเอกที่เป็นมนุษย์จะต้องถูกบีบให้ต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอดและจบด้วยตัวละครแวมไพร์ที่นำกลัวได้ถูกตัวเอกที่เป็นมนุษย์กำจัด

2). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความแวมไพร์เป็นตัวปฏิบัติตามเงื่อนไขในการดำเนินเรื่อง

นำเสนอและตีความบทบาทแวมไพร์เป็นตัวปฏิบัติตามเงื่อนไขต่อตัวละครเอกตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบเรื่อง กล่าวถึงแวมไพร์ว่าเป็นสิ่งที่เป็นเป้าหมายของตัวละครเอกซึ่งเป็นผู้ที่ถูกกำหนดมาแล้วว่าต้องไล่ล่าแวมไพร์เป็นปมหลักของการดำเนินเรื่อง ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบแรกที่แวมไพร์จะมีสถานะเป็นผู้ล่ามนุษย์ที่อ่อนแอกว่า แต่ในรูปแบบนี้แวมไพร์จะมีสถานะที่ตกเป็นรองต่อฝ่ายตัวละครเอกที่มีความได้เปรียบในบางประการที่เป็นตัวช่วยหรือเป็นแรงผลักดันให้ตามล่าแวมไพร์

ตัวละครเอกสามารถเป็นได้ทั้งมนุษย์นักล่าแวมไพร์ (Vampire Hunter) มนุษย์ผู้มีพลังพิเศษในการปราบแวมไพร์ที่เป็นพวกเหล่าร้ายในเรื่อง (Vampire Slayer) โดยตัวละครเอกทั้งสองลักษณะอาจจะมึปมในการไล่ล่าแวมไพร์ที่เป็นภูมิหลังของตนเองอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นความแค้นหรือเรื่องชาติกำเนิดหรืออาจจะเป็นการกระทำตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายมาก็ได้อีกเช่นกัน อีกทั้งฉากหลังในการดำเนินเรื่อง (setting) ก็อยู่ในสังคมเมืองและเป็นช่วงเวลาปกติในปัจจุบันตามช่วงเวลาในเรื่องและส่วนมากจะผสมแนวเรื่องการต่อสู้ (Action) ที่เน้นการต่อสู้ไล่ล่ากันตามท้องเรื่อง

3). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความแวมไพร์เป็นตัวละครเอกที่มีความซับซ้อน

นำเสนอแวมไพร์ในบทบาทของตัวละครเอกที่มีมิติทางความคิดที่ซับซ้อน มีความรู้สึกและพัฒนาการทางอารมณ์และด้านจิตใจที่ลึกซึ้งมากกว่าในรูปแบบอื่นๆ อีกทั้งเสนอมุมมองของความขัดแย้งจากภายในจิตใจของตัวละครเป็นหลักมากกว่าเป็นความขัดแย้งจากปัจจัยภายนอกอื่นๆ โดยเสนอพัฒนาการของตัวละครแวมไพร์ที่ค่อนข้างชัดเจนถึงความไม่พึงพอใจในความเป็นแวมไพร์ของตน และพยายามหาสิ่งอื่นสิ่งใดมาทดแทนความรู้สึก

ที่ว่างเปล่าในจิตใจซึ่งก็คือการโยยหาความเป็นมนุษย์ รวมถึงดำเนินเรื่องด้วยฉากหลัง (setting) เป็นสังคมเมืองปัจจุบันตามท้องเรื่องที่แวมไพร์มีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์และไม่ได้หลบซ่อนอยู่ในเงามืดอย่างที่เราค้นชินกัน

4). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความและเสนอแวมไพร์ในแบบประยุกต์เนื้อหาและรูปแบบ

นำเสนอเนื้อหาและรูปแบบที่เกี่ยวกับแวมไพร์เอาไว้เพียงเล็กน้อย หรือจนกระทั่งในบางเรื่องที่มีผู้ชมอาจแทบจะดูไม่ออกเลยว่าเกี่ยวกับแวมไพร์ โดยอาจจะกล่าวอ้างอิงถึงความเป็นแวมไพร์ (vampirism) โดยเสนอผ่านภาพตัวแทนของโรคระบาดหรือไวรัสที่กำลังคุกคามมนุษยชาติอยู่ จนกระทั่งวิกฤตการณ์ดังกล่าวนำไปสู่การดำเนินเรื่องของตัวละครเอกที่ต้องดิ้นรนเอาชีวิตรอดหรือต่อสู้กับสิ่งเหล่านั้นที่เป็นภาพแทนของแวมไพร์

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ประเภทนี้จะไม่อิงหรือตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง แต่จะสร้างความจริงที่เป็นเหตุผลและที่มาที่ไปไว้ในการดำเนินเรื่องเอง อีกทั้งยังสามารถมีการผสมแนวเรื่องแบบวิทยาศาสตร์ (Sci-fi) ที่กล่าวถึงวิวัฒนาการหรือวิกฤตการณ์ในอนาคตที่มนุษย์ยังไม่ถึง หรือรวมไปถึงแนวเรื่องที่กล่าวถึงช่วงหลังจากสิ้นสุดอารยธรรมของมวลมนุษยชาติ (post-apocalyptic fiction) ที่เป็นแนวเรื่องย่อยแนวหนึ่งในแนวเรื่องวิทยาศาสตร์ (Sci-fi) ก็ได้เช่นกัน โดยฉากหลังในการดำเนินเรื่อง (setting) จะเป็นยุคสมัยที่กล่าวว่าเป็นโลกอนาคตที่เกิดวิกฤตการณ์รูปแบบดังกล่าวขึ้น

5). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความและเสนอบทบาทแวมไพร์เป็นตัวละครเอกที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคตามเงื่อนไขในการดำเนินเรื่อง

นำเสนอบทบาทแวมไพร์เป็นตัวละครเอกที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคหรือกระทำภารกิจของตนให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้มีการปูเรื่องไว้ตั้งแต่ต้น มีพัฒนาการของเรื่องที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มเรื่องและการพบเจอเหตุการณ์ที่นำไปสู่ภาวะวิกฤตและเข้าสู่ช่วงแก้ปัญหาจนเข้าสู่ภาวะคลี่คลายในตอนท้ายของเรื่อง มีการจบที่สมบูรณ์และตัวละครทุกตัวได้ข้อสรุปของตนที่ชัดเจน โดยสามารถมีการผสมแนวเรื่องที่สำคัญเข้ามาคือแนวเรื่องผจญภัย (adventure),

จินตนาการ (fantasy) หรือ ตลก (comedy) ที่ทำให้เนื้อเรื่องไม่หนักและไม่ซับซ้อนเกินไป

อีกทั้งตัวละครแวมไพร์ไม่ได้ถูกสร้างให้เป็นตัวละครที่ซับซ้อนหรือมีหลายมิติจนคาดเดาได้ยากเท่ารูปแบบที่ 3 แต่จะเน้นพัฒนาการของตัวละครที่ได้มาจากการฝ่าฟันอุปสรรคหรือจากภารกิจของตนมากกว่ามาจากความขัดแย้งภายในใจอันซับซ้อนของตัวละครเอง และมีการดำเนินเรื่องด้วยฉากหลัง (setting) ที่เป็นยุคสมัยปัจจุบันตามช่วงเวลาในเรื่อง

6). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความโดยเสนอแวมไพร์ในแบบเชื่อมโยงกับเนื้อหาอื่นโดยรักษารูปแบบ

เสนอเนื้อหาของแวมไพร์โดยมีการเชื่อมโยงกับตัวบทอื่น โดยทั้งแวมไพร์และตัวบทอื่นๆ สามารถมีการดัดแปลงบางส่วน แต่จะไม่ได้นำเสนอแบบปฏิเสธรูปแบบดั้งเดิมจนผิดไปจากความเข้าใจของผู้ชมทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะความเป็นแวมไพร์และลักษณะของตัวบทนั้นๆ และสามารถมีการลดทอนน้ำหนักความสำคัญของตัวบทแวมไพร์ลงและหันไปเพิ่มน้ำหนักและให้ความสำคัญกับตัวบทอื่นๆ มากขึ้น ซึ่งอาจจะมีค่าสำคัญมากกว่าตัวบทแวมไพร์ก็ได้เช่นกัน กล่าวคือใช้แวมไพร์เป็นตัวเอกหนึ่งของเรื่องที่มีความโดดเด่นและสำคัญกว่าตัวบทอื่นๆ ที่นำมาเชื่อมโยงหรืออาจจะเป็นตัวเอกที่มีความสำคัญเท่ากับตัวละครอื่นที่เป็นตัวแทนจากตัวบทอื่นก็ได้

ลักษณะการนำเสนอแบบนี้ทำให้สามารถมีการดำเนินเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครที่มากกว่า 1 มุมมอง รวมถึงมุมมองจากตัวละครเอกที่เป็นมนุษย์ที่เข้าไปปะปนอยู่ร่วมกับตัวละครที่มีความเหนือธรรมชาติ โดยในกรณีนี้การดำเนินเรื่องจะให้ความสำคัญกับแวมไพร์เท่ากับตัวบทอื่นๆ และยังคงมีการดำเนินเรื่องแบบแวมไพร์ผ่านแนวเรื่องสยองขวัญ (horror) รวมถึงระทึกขวัญ (thriller) อยู่

7). ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่ตีความโดยเสนอแวมไพร์ในแบบร่วมสมัย

เสนอความร่วมมือตามช่วงเวลาของยุคสมัยปัจจุบัน ซึ่งตรงกับช่วงที่ได้ออกฉายและเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่เสนอในเนื้อเรื่อง โดยแนวร่วมสมัยเริ่มมีให้เห็น

เรื่องแรกในปี ค.ศ. 2008 ที่ภาพยนตร์เรื่อง Twilight ได้ออกฉายและสร้างปรากฏการณ์ความนิยมต่อแวมไพร์รูปแบบใหม่ที่มีการตีความแตกต่างจากรูปแบบเดิมอย่าง Dracula อย่างชัดเจน มีการอธิบายและให้เหตุผลใหม่เพื่อสนับสนุนความแตกต่างนั้นและสร้างลักษณะความเป็นแวมไพร์ (vampirism) แบบใหม่ที่ไม่เคยมีการนำเสนอมาก่อนในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เรื่องอื่นๆ ก่อนหน้านี้

บทบาทของแวมไพร์ได้เปลี่ยนไปเป็นตัวละครเอกของเรื่องที่อยู่ในภาพของเทพบุตรผู้สง่างาม น่าหลงใหล คอยปกป้องคุ้มครองตัวละครเอกผู้หญิงที่เป็นคนรักด้วยความรักที่แท้จริง การดำเนินเรื่องได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของตัวละครหญิงในฐานะศูนย์กลางที่เป็นตัวแปรสำคัญในการดำเนินเรื่องโดยจะมีตัวละครชาย 2 ตัวมาหลงรัก ทำให้เกิดปมรักสามเส้าและเน้นความขัดแย้งที่มาจากภายในจิตใจของตัวละคร

อีกทั้งมีการเชื่อมโยงและนำเสนอตัวละครเหนือธรรมชาติแบบอื่นๆ เพิ่มเข้ามา แต่ยังคงรักษาน้ำหนักและให้ความสำคัญกับตัวละครเอกแวมไพร์มากกว่าตัวบทอื่นๆ ดำเนินเรื่องด้วยฉากหลัง (setting) เป็นเมืองเล็กๆ ที่เป็นเมืองสมมุติที่แยกตัวออกไปจากสังคมเมืองใหญ่ ให้น้ำหนักกับแนวเรื่อง (genre) แบบโรมานซ์ (Romance) และจินตนาการ (Fantasy) มากขึ้นเป็นแนวเรื่องหลัก และลดทอนระดับความเป็นแนวเรื่องสยองขวัญ (Horror) ที่เคยเป็นแนวเรื่องหลักของแวมไพร์แบบเดิมลง

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1). งานวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์พบว่าการศึกษาร่วมกันของความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมโยงจากตัวบทหนึ่งสู่อีกตัวบทหนึ่ง โดยการเชื่อมโยงหรือการเปลี่ยนแปลงจะมีทั้งลักษณะที่คงเดิมเพิ่มเติม ลดทอน และปรับเปลี่ยนในองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ซึ่งลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถเป็นผลมาจากปัจจัยความแตกต่างของประเภทสื่อก็ได้เช่นกัน งานวิจัยดังกล่าวได้แก่ ศศิวิมล สันติราษฎร์ภักดี (2539) ศึกษาวิเคราะห์การเปรียบเทียบการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อนวนิยายและสื่อละครโทรทัศน์เรื่อง

“สี่แผ่นดิน” และ อุมาพร มะโรณี (2551) ศึกษาสัมพันธภาพในการเล่าเรื่องในสื่อการ์ตูน ละครโทรทัศน์ และนวนิยาย ซึ่งทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องความต่างของประเภทสื่อ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าธรรมชาติของสื่อแต่ละประเภทสามารถทำให้การเสนอรูปแบบและเนื้อหานั้นมีความแตกต่างกันได้ตั้งแต่ในระดับที่มองเห็นได้ง่าย จนกระทั่งในระดับที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย โดยถึงแม้ว่าจะเป็นสื่อประเภทเดียวกัน การผลิตซ้ำตัวบทก็ยังคงเชื่อมโยงและอ้างอิงกับบริบทของยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านสังคม เทคโนโลยี การผลิต และปัจจัยเชิงพาณิชย์อีกด้วย

2). งานวิจัยเกี่ยวกับการผลิตซ้ำตัวบทให้มีความร่วมสมัย

ในมุมมองเรื่องการผลิตซ้ำตัวบทเก่าสู่ตัวบทใหม่ให้มีความเป็นร่วมสมัยมากขึ้นนั้น ทั้งงานวิจัยเรื่องการสร้างเทพนิยายสมัยใหม่ในภาพยนตร์ชุดสตาร์วอร์ส โดย ทศนัย กุลบุญลอย (2544) และ งานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์ในการผลิตซ้ำภาพยนตร์ไทยจากตำนาน “แม่นาคพระโขนง” โดยศิริพร ไผศิริ (2544) เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาการผลิตซ้ำเนื้อหาหรือตัวบทที่ได้มีการปรับเปลี่ยนในองค์ประกอบต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เข้ากับบริบทของยุคสมัยที่ทำให้ตัวบทมีความร่วมสมัยมากขึ้น อีกทั้งชี้ให้เห็นถึงวิธีการปรับเปลี่ยนที่ไม่ทำให้สูญเสียอรรถรสที่เป็นลักษณะพิเศษเฉพาะจากตัวบทเดิมไปเช่นเดียวกัน

ต่อมาคืองานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์เทพปกรณัมกรีกที่มีตัวเอกเป็นสตรี โดย ญัฐพร ลิ้มประสิทธิ์วงศ์ (2554) ที่ผลของงานวิจัยได้ขยายมุมมองของการผลิตซ้ำตัวบทที่อิงจากตำนานหรือเรื่องเล่าที่พอมารสร้างเป็นตัวบทใหม่แล้วก็มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นลักษณะที่แตกต่างในหลายๆ แบบ และเป็นมุมมองที่สร้างความชัดเจนในองค์ประกอบด้านตัวละครเอกของเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่าไม่ได้เป็นการใช้ตัวละครเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของการเล่าเรื่อง แต่ยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสื่อความหมายเชิงระบบคิดของสังคมที่ถ่ายทอดออกมา และยังมีปรับเปลี่ยนไปในลักษณะต่างๆ ตามการผลิตซ้ำด้วยเช่นกัน

3). การวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง

ประดิษฐกรรมในการเล่าเรื่องและสุนทรียรสในภาพยนตร์ชุด “ดิเอ็กซ์ไฟลด์” โดย จิรวดี วิไลลอย (2547) ได้พบการสร้างรูปแบบและเนื้อหาที่เป็นของใหม่จากการใช้แนวคิดแบบวิทยาศาสตร์ โดยเป็นรูปแบบการนำเสนอของแนวเรื่องที่ค่อนข้างไปทางเนื้อหาที่หนัก แต่ได้รสรสที่เกิดความลึกลับและเกิดความน่าติดตามจากทั้ง 2 ประเด็นในการเล่าเรื่องที่ผสมผสานและทำงานร่วมกันจนกระทั่งเสริมกันได้อย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์การเล่าเรื่องที่เกิดจากการผสมแนวเรื่องที่ผสมอย่างไรจึงเกิดอรรถรสที่สมบูรณ์ไม่ขัดแย้งกัน และเสนออย่างไรที่จะเป็นการดึงดูดเด่นของแต่ละแนวเรื่องมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดจุดเด่นตามลักษณะแนวเรื่องแบบผสมที่ทำงานสนับสนุนซึ่งกันและกันนั่นเอง

อีกทั้งนวลักษณ์ในการเล่าเรื่องและเอกลักษณ์ในภาพยนตร์แอนิเมชันของ ฮายาโอะ มิยาซากิ โดย นันททอง ไบ (2548) ได้ชี้ให้เห็นถึงการสร้างของใหม่ที่ได้แรงบันดาลใจจากสิ่งที่มีอยู่ก่อน ได้แก่ ตำนาน เรื่องเล่า มาผสมกับตัวตนของผู้สร้างผลงานที่ได้หล่อหลอมรวมกันจนกลายเป็นรูปแบบเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งนี้เป็นประโยชน์ได้แก่การวิเคราะห์ในระดับรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของการเล่าเรื่องนั่นเองว่ามีการทำให้แตกต่างได้อย่างไร และมีการนำความแตกต่างเหล่านั้นมาผสมผสานเข้ากันจนเกิดสุนทรียรสได้อย่างไร

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์ร่วมสมัยก็เป็นตัวบทใหม่ที่มีทั้งการเชื่อมโยงและเปลี่ยนแปลงในลักษณะสัมพันธภาพ ตัวบทเกิดจากการผลิตซ้ำเพื่อให้เกิดความร่วมสมัยสอดคล้องกับยุคปัจจุบันมากขึ้น และมีลักษณะการเล่าเรื่องที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าเช่นกัน โดยงานวิจัยเรื่อง “สัมพันธภาพในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย” ผู้วิจัยได้ใช้มุมมองและผลจากงานวิจัยเรื่องต่างๆ ดังกล่าวทั้งหมดนี้เพื่อเป็นแนวทางการวิเคราะห์ถึงประเด็นหลักที่ได้กล่าวไปแล้ว และใช้เป็นการกรอบในการศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงและองค์ประกอบทั้งหมดของแนวแวมไพร์ร่วมสมัยว่ามีกระบวนการและการทำงานร่วมกันอย่างไรที่จะยังคงทำให้เกิดอรรถรสอันเป็นจุดหลักที่สำคัญจุดหนึ่งของสื่อบันเทิงคดีอีกด้วย

4). เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวแวมไพร์ร่วมสมัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัยในแง่มุมและประเด็นต่างๆ ทั้งลักษณะของตัวบทและการสะท้อนสังคม รวมถึงลักษณะที่ทำให้แนวร่วมสมัยมีความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับแนวแวมไพร์รูปแบบเก่า ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการงานวิจัยเรื่อง “สัมพันธ์ทวินภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย” ที่ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยเหล่านี้มาเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ผลการวิจัยในลำดับต่อไป โดยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้ ;

1). Jessica Marie Landers (2011) The modern vampire phenomenon paradox: Simultaneous contradiction and unlimited limits เป็นงานวิจัยที่สนใจปรากฏการณ์ของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แวมไพร์ร่วมสมัย โดยตั้งประเด็นคำถามว่าเพราะอะไรและเหตุใดแนวเรื่องดังกล่าวถึงได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบันนี้ กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยคือหนังสือนวนิยายและภาพยนตร์ เรื่อง The Twilight Saga และละครโทรทัศน์เรื่อง True Blood และ The Vampire Diaries ผลการวิจัยพบว่าตัวบททั้ง 3 เรื่องได้มีการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาใหม่แตกต่างจากแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าอย่างชัดเจน อีกทั้งยังสื่อความหมายใหม่ที่ทำให้แนวเรื่องมีความลึกซึ้งถึงการถ่ายทอดระบบคิดและค่านิยมผู้ชมที่มีการเฉพาเจาะจงไปสู่กลุ่มวัยรุ่นผู้หญิงชาวอเมริกันเป็นหลัก

2). Julia Pearlman (2011) Happily (For) ever after: Constructing conservative youth ideology in the Twilight Series เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาของตัวบท The Twilight Saga ที่เป็นตัวบทแรกของแนวเรื่องแวมไพร์แบบใหม่แห่งยุคสมัยปัจจุบัน การศึกษาพบว่า The Twilight Saga ได้ถ่ายทอดอุดมการณ์ความเป็นชนชั้นกลางแบบอนุรักษนิยมผู้ชมโดยเฉพาะกลุ่มเด็กสาววัยรุ่นอเมริกัน โดยตัวบทได้สะท้อนการมีคุณงามความดี ความเหมาะสมในการแสดงออกทางเพศ และการแบ่งแยกชนชั้นที่ถือความเหนือกว่าของคนผิวขาวในสังคมอเมริกันเหนือสีผิวและชนชาติอื่น

3). Lauren Rocha (2011) Bite Me : Twilight stakes feminism เป็นการศึกษาเพื่อขยายผลจากงานวิจัยเรื่อง Things That Go Bump in the Night: Vampires and Feminism โดยผู้วิจัยคนเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดอุดมการณ์สตรีนิยม (feminism) เพื่อวิพากษ์เนื้อหาของนวนิยายเรื่อง Twilight ทั้ง 4 ภาค ที่เขียนโดย Stephanie Meyer (2005-2008) โดยเปรียบเทียบกับตัวบทที่มีมาก่อน ได้แก่ นวนิยายเรื่อง Dracula ของ Bram Stoker ในปี ค.ศ. 1897 นวนิยายเรื่อง Carmilla โดย Sheridan LeFanu ปี ค.ศ. 1872 และละครโทรทัศน์เรื่อง Buffy the vampire slayer (1997-2003) ผลการศึกษาพบว่า Twilight ได้สวนกระแสสตรีนิยมของสังคมโดยสร้างตัวละครหญิงในลักษณะที่ย้อนกลับสู่ลักษณะตามธรรมเนียม โดยสร้างตัวละครหญิงให้อยู่ในลักษณะไร้พลัง และตัวละครชายอยู่ในสถานะของผู้ปกป้องคุ้มครองและเห็นคุณค่าของตัวละครหญิงแตกต่างจากแนวเรื่องแวมไพร์รุ่นแรก อีกทั้งยังได้สะท้อนค่านิยมความงามของรูปลักษณ์ภายนอกที่เป็นตัวบ่งชี้คุณค่าในการใช้ชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน

4). Paola Bedoya (2011) Team Edward or team Jacob? The portrayal of two versions of the “Ideal” male romantic partner in the Twilight film series ความนิยมต่อภาพยนตร์ The Twilight Saga ทำให้เกิดปรากฏการณ์ความคลั่งไคล้ต่อตัวละครเอกชายทั้ง 2 ตัวท่ามกลางกลุ่มผู้ชมที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ชื่นชอบตัวละคร Edward Cullen หรือกลุ่ม “Team Edward” และกลุ่มที่ชื่นชอบตัวละคร Jacob Black หรือ “Team Jacob” งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาการสื่อสารจากตัวบทสู่กลุ่มผู้ชมที่เป็นผู้หญิงในประเด็นลักษณะของผู้ชายในอุดมคติที่สะท้อนจากตัวละครเอกทั้งสอง ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของชายในฝันจากภาพยนตร์นั้นกำลังสร้างระบบคิดเรื่องการให้ผู้หญิงอยู่ใต้อำนาจของผู้ชาย และสร้างค่านิยมความเต็มใจที่จะยอมเสี่ยงทั้งร่างกายและความรู้สึกสู่ความสัมพันธ์ที่มีระดับความอันตรายเช่นกัน

5). Adrienne R. Gower : Twilight and the New Mythology: Thirst, Sexuality, and the 21st-Century Vampire เป็นการศึกษาถึงลักษณะของแนวเรื่องแวมไพร์แบบใหม่ที่ Twilight ได้ก้าวมาเป็นภาพแทนของแวมไพร์แห่งยุคศตวรรษที่ 21 ที่ได้เป็นกระแสผลักดันให้เกิดละครโทรทัศน์อีก 2 เรื่องในลักษณะคล้ายกัน ได้แก่ True Blood และ The Vampire Diaries โดยลักษณะของแวมไพร์รูปแบบใหม่คือการอดกลั้นและปฏิเสธต่อความกระหายเลือดและความหมกมุ่นในเรื่องเพศที่เป็นภาพแทนของแวมไพร์แบบเก่า และได้สร้างภาพใหม่ของการเป็นผู้ที่มีคุณงามความดีและไม่ได้อยู่ในภาพที่สื่อถึงความน่ากลัวอย่างที่รูปแบบเก่าได้เสนอไว้

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยใช้การศึกษาจากภาพยนตร์ที่เป็นแนวแวมไพร์รูปแบบเก่า 1 เรื่อง และภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่องจากเกณฑ์การแบ่งประเภทภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ที่รวบรวมไว้ โดยจะวิเคราะห์จากภาพยนตร์ชุดที่ประกอบด้วย 4 ภาคต่อเนื่องกัน และละครโทรทัศน์อีก 2 เรื่อง เรื่องละ 2 ฤดูกาล รวมทั้งสิ้น 68 ตอน ที่เป็น DVD ลิขสิทธิ์เฉพาะจำหน่ายในประเทศไทย เสียอังกฤษ และมีบทบรรยายภาษาอังกฤษ, ไทยเท่านั้น โดยการใช้การวิจัยเอกสารและงานวิจัยจากต่างประเทศ (Documentary Research) เพื่อสนับสนุนข้อมูลในส่วนที่สำคัญ

จากนั้นเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ตารางและภาพประกอบไว้ในบทที่ 4 ตามลำดับหัวข้อในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ 1. การเล่าเรื่องของภาพยนตร์ที่เป็นตัวบทต้นแบบ 2. การเล่าเรื่องของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่เป็นตัวบทร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่อง 3. การสร้างตัวละครแวมไพร์ 4. สรุปการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ 5. สรุปการสร้างตัวละคร 6. ลักษณะสัมพันธ์จากภาพยนตร์อเมริกันแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย 7. รูปแบบเฉพาะในการ

เล่าเรื่องของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย และ 8.ระบบคิดของสังคมที่สะท้อนจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาลักษณะสัมพันธ์บทการเล่าเรื่องจากแดริกคูล่าที่เป็นต้นแบบของแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะสัมพันธ์ทั้งการคงเดิม การขยายความ การตัดทอน และการปรับเปลี่ยน โดยองค์ประกอบในการเล่าเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงชัดเจนที่สุด มีดังต่อไปนี้

1. **โครงเรื่อง (Plot)** พบว่า มีการคงเดิมด้วยการเล่าเรื่องแบบเล่าตามลำดับเวลา ลดทอนความระทึกขวัญ-สยองขวัญลงและเพิ่มเติมและยกเรื่องความรักขึ้นมาที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และปรับเปลี่ยนให้แนวเรื่องมีการเชื่อมโยงกับเนื้อหาเหนือธรรมชาติรูปแบบอื่นและแวมไพร์ได้อยู่ร่วมกับสังคมมนุษย์

2. **ตัวละคร (character)** พบว่า มีการปรับเปลี่ยนโดยใช้แวมไพร์เป็นตัวละครหลักในบทบาทพระเอกไม่ใช่ตัวร้ายหลัก โดยตัดทอนความน่ากลัวของตัวละครออกไปและเพิ่มมิติที่ซับซ้อนทางอารมณ์มากขึ้นและเสนอในรูปแบบที่สวยงามไม่ใช่ปีศาจ มีการเพิ่มเติมตัวละครเอกชายตัวที่ 2 เข้ามา อีกทั้งเพิ่มลักษณะเหนือธรรมชาติและยกระดับความสำคัญของตัวละครหญิงเป็นศูนย์กลางของการดำเนินเรื่อง

3. **ฉาก (setting)** พบว่า มีการตัดทอนความน่ากลัวของฉากออกและปรับเปลี่ยนฉากให้เป็นเมืองสมมุติที่มีความเจริญแต่แยกตัวออกจากสังคมใหญ่ใช้ฉากเล่าเรื่องใน 2 ช่วงเวลา และเพิ่มเติมการมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีเรื่องราวเหนือธรรมชาติในละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่อง

อีกทั้งการสร้างตัวละครแวมไพร์ (vampire character creation) พบว่ามีลักษณะคงเดิมเกือบทุกประการ แต่ปรับเปลี่ยนในความหมายให้ความเป็นแวมไพร์

(vampirism) แสดงออกถึงการเข้าใกล้ความเป็นมนุษย์ และมีความพิเศษเหนือกว่ามนุษย์ที่น่าหลงใหลมากขึ้น มีการตัดทอนความหมายของความเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ แบบภูตผีออกไป และเพิ่มเติมลักษณะที่แตกต่างจากรูปแบบเก่า

ต่อมาคือองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบสัมพันธ์กันที่ชัดเจนเป็นรองลงมา มีดังต่อไปนี้ ;

1. แก่นเรื่อง (theme) พบว่า มีการคงเดิมด้วยแก่นเรื่องประเภทความรัก (love theme) ตัดทอนแก่นเรื่องประเภทด้านกระแสหลัก (outcast theme) แต่ดัดแปลงให้มีการผสมแก่นเรื่องรองประเภทศีลธรรม จรรยา (morality theme) และแก่นเรื่องประเภทด้านกระแสหลัก ในละครโทรทัศน์ 1 เรื่อง แต่ก็ไม่ได้มีความชัดเจนมากนัก

2. ความขัดแย้ง (conflict) พบว่า มีการคงเดิมด้วยความขัดแย้งระหว่างบุคคล แต่เพิ่มเติมว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างแวมไพร์ด้วยกันหรือระหว่างแวมไพร์และสิ่งเหนือธรรมชาติแบบอื่นๆ และตัดทอนความขัดแย้งกับพลังภายนอกออก

3. สัญลักษณ์ (symbol) พบว่า มีการคงเดิมในเรื่องการสื่อถึงเรื่องเพศ แต่ได้ตัดทอนความหมายด้านลบออกไปและปรับเปลี่ยนให้อยู่ในความหมายด้านบวกที่สื่อไปถึงเรื่องความรักมากขึ้น

4. มุมมองในการเล่าเรื่อง (point of view) พบว่า มีการตัดทอนรูปแบบการเล่าเรื่องแบบ Epistolary Novel เหลือเพียงการใช้มุมมองแบบรู้รอบด้านเพียงรูปแบบเดียว

ลักษณะพิเศษที่เป็นรูปแบบเฉพาะในการเล่าเรื่องแนวแวมไพร์ร่วมสมัย มีดังต่อไปนี้

1. เล่าเรื่องด้วยความรักของชายหญิง (heterosexual romance narrative) พบว่า แนวแวมไพร์ร่วมสมัยมีการเล่าเรื่องด้วยโครงเรื่องแบบมาตรฐานที่เน้นความรักระหว่างตัวละครเอกเอกชายที่เป็นแวมไพร์ รูปงามและตัวละครหญิงเอกที่เป็นมนุษย์ รวมถึงความรักของคู่ตัวละครรองอื่นๆ ที่เสนอความโรแมนติกและอ่อนไหว โดยตัวละครต้องร่วมกันฝ่าฟันอุปสรรครวมถึงปัญหารักสามเส้าด้วย

2. การลบเลือนเส้นแบ่งความหมายแห่งคู่ตรงข้าม (blurring of the binaries oppositions) พบว่า ทั้ง 3 เรื่องได้ลบเลือนเส้นแบ่งคู่ตรงข้ามและผลักดันองค์ประกอบต่างๆ โดยเฉพาะมิติทางความคิดของตัวละครให้เข้าสู่ลักษณะผสม (hybrid) ที่สร้างความคลุมเครือในการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ดีและสิ่งที่ชั่วร้าย ความถูกต้องกับความผิดศีลธรรม รวมถึงความเป็นมิตรและศัตรูระหว่างตัวละคร 2 ฝ่าย

3. แก่นเรื่องของแรงปรารถนาต่อความเป็นมนุษย์ (theme of humanity) พบว่า ในการลบเลือนเส้นแบ่งระหว่างมนุษย์ (human)/สัตว์ (animal) และมนุษย์ (human)/ปีศาจ (monster) ได้สร้างความหมายของความเป็นมนุษย์ (humanity) ให้เหนือกว่าความเป็นแวมไพร์ (vampirism) ที่ผลักดันให้ตัวละครแวมไพร์มีความซับซ้อนและมีความใกล้เคียงกับมนุษย์มากขึ้น

4. ตัวละครหญิงที่เป็นจุดศูนย์กลางของเรื่อง (female character as narrative center) พบว่า ทั้ง 3 เรื่องได้ใช้ตัวละครเอกหญิงที่มีลักษณะผสม (hybrid) ระหว่างมนุษย์ (human)/ไม่ใช่มนุษย์ (non-human) เป็นหลักมาเป็นจุดศูนย์กลางของเรื่องที่มีความพิเศษให้ตัวละครเอกชายที่เป็นแวมไพร์ต้องตามหาและมิบเทาาความสำคัญที่กำหนดทิศทางและเป็นกุญแจสู่การไขปริศนาต่างๆ ของเรื่อง

5. ตัวละครแวมไพร์ที่มีความงามเหนือกว่า (vampire as more beautiful character) พบว่า ตัวละครแวมไพร์จากทั้ง 3 เรื่อง โดยเฉพาะตัวละครชาย มีรูปลักษณ์ภายนอกที่งดงามชวนหลงใหล และมีความพิเศษด้วยความขาวเกินมนุษย์รวมถึงลักษณะของตัวละครที่เป็นคนขาวที่มีบเทาาามากกว่าและอยู่ในภาพที่ดีและโดดเด่นกว่าตัวละครผิวสี

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัยได้ถ่ายทอดระบบคิดของสังคมชนชั้นกลางดังต่อไปนี้ ;

1. ระบบคิดเรื่องความงามของรูปลักษณ์

ความงามของตัวละครแวมไพร์จากทั้ง 3 เรื่อง ได้ถ่ายทอดระบบคิดเรื่องการคงความสวยงามของรูปลักษณ์ภายนอกที่เป็นการฝืนธรรมชาติด้วยวิธีการต่างๆ ที่เป็น

สิ่งที่คุ้นชินที่สังคมได้ให้ความหมายว่า การมีความงามนั้นเป็นการรักษาอัตลักษณ์และเป็นการให้คุณค่ากับตนเองในการใช้ชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน

2. ระบบคิดเรื่องการแบ่งแยกสีผิว

ตัวละครแวมไพร์จากทั้ง 3 เรื่องทั้งที่มีความขาวเหมือนมนุษย์หรือแม้กระทั่งตัวละครแวมไพร์ในลักษณะของคนขาวนั้นได้ถ่ายทอดระบบคิดเรื่องการแบ่งแยกชนชั้นในสังคมที่สังคมชนชั้นกลางอเมริกันได้สร้างความหมายให้คนผิวขาวมีคุณค่าเหนือสีผิวอื่นและชนชาติอื่นผ่านภาพของตัวละครแวมไพร์และมนุษย์ที่เป็นคนขาวที่มีบทบาทสำคัญมากกว่าและอยู่ในภาพลักษณ์ที่ดีกว่า

3. ระบบคิดเรื่องการมีคุณงามความดี

ตัวละครเอกชายที่เป็นแวมไพร์จากทั้ง 3 เรื่อง มีลักษณะที่ยึดมั่นความถูกต้องและมีจิตใจที่บริสุทธิ์นั้นได้ถ่ายทอดระบบคิดผ่านตัวละครในเรื่องการมีคุณธรรมประจำใจตามลักษณะของชนชั้นกลางผิวขาว โดยเฉพาะได้ให้ความหมายต่อผู้ชายผิวขาวว่าเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความดีงามในตัวเองด้วยเช่นกัน

4. ระบบคิดเรื่องบทบาททางเพศ

ทั้ง 3 เรื่องได้ใช้ความรักระหว่างตัวละครเอกชายและหญิงมาถ่ายทอดระบบคิดในเรื่องการให้ความสำคัญเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศที่สังคมได้ให้ความหมายว่าการแสดงออกดังกล่าวควรอยู่ในความสัมพันธ์ที่ผูกมัดทั้งการแต่งงานหรือการตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรัก โดยได้ให้ความหมายถึงบทบาทของผู้หญิงในเรื่องการเป็นแม่และการดูแลครอบครัว และปฏิเสธความคิดเรื่องความเสรีทางเพศของวัยรุ่น

อภิปรายผลการวิจัย

แวมไพร์แห่งศตวรรษที่ 21 : การลบเลือนเส้นแบ่งระหว่างความจริงและจินตนาการ

ภาพยนตร์เรื่อง The Twilight Saga เปิดตัวด้วยการเป็นแวมไพร์ร่วมสมัยเรื่องแรกที่เสนอความแตกต่างในหลายๆ องค์ประกอบเมื่อเปรียบเทียบกับแวมไพร์รูปแบบเก่า จากนั้นก็มีละครโทรทัศน์ลักษณะคล้ายกัน

ออกฉายและได้รับความนิยมไม่แพ้กันอย่างไร้เรื่อง True Blood และ The Vampire Diaries และไม่ว่าจะรูปแบบเก่าหรือรูปแบบร่วมสมัยก็กล่าวได้ว่าแนวเรื่องแวมไพร์มักตั้งอยู่บนพื้นฐานของจินตนาการมากกว่าจะอ้างอิงกับความเป็นจริง

แนวแวมไพร์รูปแบบเก่ามีความไม่จริงในหลายองค์ประกอบที่เสมือนขีดเส้นแบ่งอย่างชัดเจนระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องแต่ง ผู้ชมสามารถดึงตัวเองออกมาจากความรู้สึกขณะรับชมได้โดยง่ายเพราะมีความรู้สึกที่ชัดเจนว่าเนื้อเรื่องและสิ่งต่างๆ นั้นเป็นเรื่องไกลตัวและแน่นอนว่าไม่มีทางเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอนในบริบทของชีวิตจริง แต่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์ร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่องไม่ได้อยู่ในลักษณะของการแบ่งแยกโดยชัดเจนเช่นนั้น

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สัมพันธ์บทจากแนวแวมไพร์รูปแบบเก่าสู่แนวแวมไพร์ร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่องนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงลึกลงไปถึงระดับความหมายที่องค์ประกอบต่างๆ ถูกเสนอใหม่ทั้งรูปแบบและเนื้อหาใหม่ โดยภาพยนตร์ชุด The Twilight Saga คือตัวบท (text) ที่เป็นแนวร่วมสมัยเรื่องแรกที่มีความแตกต่างจากรูปแบบเก่ามากที่สุด ต่อมาคือละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวที่ถูกสร้างขึ้นด้วยกระแสความนิยมของแวมไพร์รูปแบบใหม่ จนกระทั่งกลายเป็น “แนวแวมไพร์แห่งศตวรรษที่ 21” (Adrienne R. Gower, มปป. : 1-3)

สัมพันธบทจาก The Twilight Saga ที่เป็นตัวบทร่วมสมัยเรื่องแรกสู่ละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่องที่เป็นตัวบทร่วมสมัยที่ตามมาตามลำดับแล้ว มีการยกกรอบการอธิบายในองค์ประกอบต่างๆ เข้ามาแต่ได้เพิ่มเติมความซับซ้อนของการดำเนินเรื่องมากขึ้น และเพิ่มขอบเขตของเนื้อหาในแง่มุมต่างๆ ถึงแม้ The Twilight Saga จะเป็นตัวบทที่ตัดทอนความสยองขวัญออกจนเกือบหมด ส่วน True Blood และ The Vampire Diaries ได้วางความน่ากลัวแบบสยองขวัญ-ระทึกขวัญคืนลงไปในการเล่าเรื่อง แต่ตัวบททั้ง 3 ก็ยังคงตั้งอยู่ในกรอบของแนวแวมไพร์ร่วมสมัยเหมือนกัน

อีกทั้งแม้ว่า True Blood จะมีรูปแบบการนำเสนอที่ต่างออกไปด้วยเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่แต่

The Twilight Saga และ The Vampire Diaries ได้มีความสอดคล้องใกล้เคียงกันด้วยเนื้อหาที่เหมาะสมต่อกลุ่มวัยรุ่นโดยเฉพาะวัยรุ่นผู้หญิง แต่เนื้อหาที่เน้นเรื่องความรักอันอ่อนไหวก็ผลักให้ทั้ง 3 เรื่องก้าวเข้าสู่ความร่วมมือที่กล่าวได้ว่าเป็นภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวเรื่องแบบ “แวมไพร์โรแมนติก” (romantic vampire film and tv series) หรือถ้าเรียกอย่างเจาะจงสู่กลุ่มผู้ชมที่เป็นวัยรุ่นก็สามารถเรียกว่าเป็นแนวเรื่องแบบ “แวมไพร์วัยรุ่นโรแมนติก” (teen romantic vampire film and tv series)

ลักษณะแนวเรื่องดังกล่าวที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนได้ถ่ายทอดรวมกับการสื่อสารทางด้านรูปลักษณ์ กล่าวคือเป็นการสื่อสารที่ตอบรับกับความรู้สึกปรารถนาในความน่าหลงใหลที่ผู้ชมกลุ่มดังกล่าวมีต่อรูปลักษณ์ของแวมไพร์ที่มีเสน่ห์และสวยงามขึ้นกว่ารูปแบบเก่าและการเสนอเรื่องราวความรักที่ละมุนและหอมหวานจนกระทั่งแทบจะเกิดการกระโจนเข้าไปสู่สิ่งที่รู้อยู่แล้วว่าไม่ใช่เรื่องจริง ซึ่งเกิดจากการผลักให้คุณลักษณะของรูปแบบแวมไพร์ลงไปเป็นฉากหลัง และใช้การนำหน้าด้วยความรักระหว่างแวมไพร์และมนุษย์ที่เป็นเรื่องราวความรักแบบจินตนาการ

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์ร่วมสมัยไม่ได้ปล่อยให้ความเหนือธรรมชาติทำหน้าที่ด้วยตัวมันเองไม่ได้ตั้งอยู่บนการสื่อความหมายตามการดำเนินเรื่องที่ถ่ายทอดว่าแวมไพร์มีความเหนือมนุษย์จนผู้ชมรู้สึกแตกต่างจากตัวละครและเห็นว่ามีเป็นลักษณะของการดำเนินเรื่องที่ไกลตัวและไม่มีทางเกิดขึ้นจริง แต่ความเหนือธรรมชาติของแวมไพร์ร่วมสมัยนั้นทำงานเสมือนเป็นการเสริมเรื่องราวความรักที่ทำให้ความรักในเรื่องดูละมุนและมีความหอมหวาน และเป็นห่วงจินตนาการที่ถึงแม้จะไกลตัวและไม่เกิดขึ้นจริง แต่ก็ยังคงทำให้ผู้ชมรู้สึกปรารถนาและใฝ่ฝันถึงนั่นเอง

กล่าวคือโครงเรื่องแนวแวมไพร์ร่วมสมัยทำงานด้วยหลักการของการถ่ายทอดความรักที่เสมือนภาพของความฝันอันสวยงาม หรือความรักที่เป็นอุดมคติที่สามารถเข้าถึงได้เพราะมีสิ่งเหนือธรรมชาติเข้ามาเป็นตัวช่วย การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งหมดต่างล้วนสนับสนุน

เรื่องราวความรักให้มีความสำคัญโดดเด่นขึ้นมา ทั้งการให้แวมไพร์ออกมาจากเงามืดก็เพื่อเพิ่มความกลมกลืนให้ผู้ชมไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกเป็นคนละฝ่ายกับแวมไพร์ และพุ่งความสนใจไปที่เรื่องราวความรักและการฟันฝ่าอุปสรรคที่เข้ามาทดสอบความต่างของคู่รักนั่นเอง

ผลที่ตามมาจากการเข้าถึงอารมณ์และรู้สึกร่วมไปกับจังหวะต่างๆ ในการดำเนินเรื่องที่อาจจะลึกและชัดเจนเกินไปในผู้ชมก็ได้สร้างสภาวะที่เรียกว่า “อินจัด” ให้เกิดกับผู้ชมที่เป็นกลุ่มเด็กผู้หญิงวัยรุ่น ซึ่งความคลั่งไคล้ของแฟนๆ จาก The Twilight Saga บางครั้งก็เหมือนจะมีมากเกินไปจนแยกความจริงกับจินตนาการไม่ออก

ในช่วงที่ภาพยนตร์เปิดตัวและได้รับความนิยมอย่างมากก็ได้มีข่าวว่าแฟนบางคนไปขอให้ Robert Pattinson กัดคอเพื่อให้ตัวเองกลายเป็นแวมไพร์ และเมื่อละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวเริ่มออกอากาศก็เริ่มมีข่าวว่าเด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมเลียนแบบของการดื่มเลือดของกันและกัน ซึ่งเมื่ออิงจากความจริงที่ว่ามีความคลั่งไคล้ในตัวละคร Edward Cullen ที่เป็นตัวเริ่มปรากฏการณ์นี้ บรรดาสื่อมวลชนและนักวิชาการจึงพากันตั้งชื่อโรคคลั่งไคล้ที่ว่า “Obsessive Cullen Disorder (OCD)” ซึ่งเป็นเหมือนโรคทางประสาทแบบกึ่งรู้ตัวที่ส่งผ่านกันจากการรับชมตัวบทนั่นเอง (Jessica M. Landers, 2011: 13-17)

ดังนั้นแนวแวมไพร์ร่วมสมัยไม่ได้เสนอการไร้สติสัมปชัญญะของตัวละครในเรื่องทั้งมนุษย์และแวมไพร์ แต่แท้จริงแล้วคือการผลักดันให้ผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความอ่อนไหวเป็นทุนเดิมล้วนแต่เลือกจะละทิ้งการตระหนักรู้ในช่วงเวลานั้น แล้วปล่อยให้จิตใจล่องลอยไปสู่ห้วงแห่งความรักและจินตนาการที่มีความสุขที่ไม่ได้รับจากชีวิตจริง ซึ่งสามารถกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมได้ว่าแนวเรื่องดังกล่าวดำเนินไปด้วยลักษณะของการหลบเลี่ยงเส้นแบ่งของคู่ตรงข้ามที่แยกออกจากด้วยการ “หลบเลี่ยงขอบเขตระหว่างความเป็นจริงและจินตนาการ” นั่นเอง ซึ่งผู้ชมเลือกที่จะรับและอยู่กับเรื่องแต่งนี้ในระดับที่เต็มใจและยอมรับจนกระทั่งเก็บไปฝันดีด้วยความสมัครใจของตนเอง ไม่ใช่การยึดเหยียดหรือเป็นความกลัวที่

ติดทนอยู่ในมนโต้นึกเช่นแนวแวมไพร์รูปแบบเก่า (Jessica M. Landers, 2011: 10-11)

แวมไพร์-พิกลายเป็นคน : การดึงตัวละครมาสู่ชีวิตจริง

จากหัวข้อที่แล้วจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในลักษณะสัมพันธ์ที่ทำงานภายใต้การผลิตซ้ำในเนื้อหาและรูปแบบใหม่ที่ยังคงมีเค้าโครงและร่องรอยบางส่วนของเนื้อหาเดิมจากรูปแบบเก่าให้เห็นอยู่บ้าง แต่ในระดับความหมายได้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง โดยจากความน่ากลัวของตัวเอกแวมไพร์ที่เป็นตัวร้ายสู่ความน่าหลงใหลของตัวเอกแวมไพร์ที่เป็นพระเอกแบบเทพบุตรรูปงาม โดยสามารถกล่าวได้ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีความสำคัญของแนวเรื่องแวมไพร์ตั้งแต่รูปแบบเก่าถึงรูปแบบปัจจุบันนั้นมีแกนหลักอยู่ที่ตัวละครแวมไพร์ (vampire character) เป็นหลักนั่นเอง

แนวแวมไพร์รูปแบบเก่าเสนอตัวละครแวมไพร์คลาสสิกอย่าง Dracula ของ Bram Stoker เอาไว้ในลักษณะที่ได้กลายเป็นสิ่งรวมความหมายหรือกลายเป็นภาพตัวแทนของ ผู้ที่ไม่ตาย (the undead) ในนวนิยายโกธิค (Gothic Fiction) และได้กลายมาเป็นกรอบในการอ้างอิงถึงบุคลิกลักษณะหรือคุณสมบัติต่างๆ ของความเป็นแวมไพร์ในนวนิยายหรือตัวบทเรื่องอื่นๆ ต่อมาทั้งในลักษณะที่ยึดติดกับกรอบเดิมอย่างเหนียวแน่นและแบบที่พยายามฉีกออกไปโดยเอากรอบเดิมเป็นตัวตั้งก็มีเช่นกัน และตัวละคร Dracula ก็ถูกวิจารณ์ว่าสุดท้ายก็จบลงเพียงแค่การเป็นตัวละครหนึ่งในนวนิยายเท่านั้น

เมื่อถูกผลิตซ้ำมากขึ้นก็เกิดการนำตัวละครนี้ไปเป็นศูนย์กลางที่สำคัญเพื่อไปอ้างอิงและถกเถียงกันว่าลักษณะความเป็นแวมไพร์และลักษณะความเป็น Dracula นั้นเป็นเช่นไรกันแน่ เพราะเมื่อนำไปสร้างมากขึ้นเรื่อยๆ ก็เกิดการแตกและบิดเบือนจนภาพและความหมายต้องเปลี่ยนไปและกลายเป็นลักษณะอื่นที่ไม่ค่อยมีความเชื่อมโยงกับตัวบทและกรอบเดิมของตัวละครเลย กลายเป็นเครื่องมือสำหรับนักเขียนและนักวิจารณ์ที่ไม่ได้ใช้เพียงแค่ประเด็นรูปลักษณะภายนอกเท่านั้น แต่ยังนำไป

เชื่อมโยงกับเรื่องความหมายโดยนัยทางวัฒนธรรมที่ได้กลายเป็นการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเรื่องวาทกรรมที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยทุกวันจนน่าเบื่อ คล้ายกับการนำตัวละคร Dracula มาเป็นเครื่องมือในสนามวาทกรรมเพื่อสิ่งต่างๆ ที่พูดกันซ้ำซากไปเรื่อยโดยไม่ก่อประโยชน์ต่อการสร้างหรือรักษาตัวบท

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ที่การวิจารณ์เชิงวิชาการเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งส่งผลให้เส้นแบ่งระหว่างนวนิยายของ Bram Stoker ที่แท้จริงกับผลงานต่างๆ ที่ตามมาในภายหลังดูจะเลือนลางลงและทำให้สับสนว่า Dracula แบบที่เป็นของ Bram Stoker จริงๆ นั้นเป็นเช่นไร โดยที่เกิดขึ้นบ่อย คือกระแสตอบรับจากการเล่าเรื่องและตัวละครจากภาพยนตร์เรื่องต่อๆ มา ที่แทบจะไม่ได้มีการลดละหรือแยกออกจากเชิงเสียดสีหรือเยาะหยันตัวบทเก่าเลย แต่ลักษณะและแนวการโต้แย้งหรือวิพากษ์วิจารณ์ต่อ Dracula ที่เป็นไปในเชิงเสียดสีที่มีผลต่อการพัฒนาตัวบทใหม่ก็มีอยู่บ้างเช่นกัน ตัวอย่างเช่น D.H. Lawrence ได้เสนอว่า “Dracula นวนิยายแวมไพร์อันยิ่งใหญ่ที่แนวทางการประพันธ์เปรียบเสมือนได้ดึงแวมไพร์ออกมาจากรื่องแต่ง แต่สุดท้ายก็ไม่ได้มีอะไรไปมากกว่าการส่งแวมไพร์กลับไปสู่เรื่องเล่าปริศนา” ซึ่งสิ่งนี้ได้ก่อให้เกิดลักษณะพิเศษที่ผู้แต่งรุ่นใหม่ในยุคนั้นอย่างวรรณกรรมเรื่อง The Vampire Chronicles ของ Anne Rice เลือกที่จะสร้างตัวบทแวมไพร์แบบใหม่ขึ้นมาเป็นของตนเอง โดยแยกออกจากลักษณะความเป็นแวมไพร์ (vampirism) แบบ Dracula ของ Bram Stoker อย่างชัดเจน (William Hughes, 2000: 143-144)

เมื่อถึงปี ค.ศ. 2008 ตัวละครแวมไพร์ก็กลายเป็นพวกที่ดูมีลักษณะเชื่อมโยงกับความเป็นจริงมากขึ้น และแวมไพร์ที่เคยเป็นผีก็ไม่ใช่ผีอีกต่อไปแต่กลับดูคล้ายกับคนธรรมดาที่ทั้งไปโรงเรียนได้ ขับรถได้ ใช้โทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตได้ไม่ต่างจากมนุษย์ปกติ จนกระทั่งเกิดความสอดคล้องและกลมกลืนกันจนกล่าวได้ว่าหากนำตัวละครมนุษย์และแวมไพร์มาปะปนกันโดยปราศจากการเฉลยหรือแสดงลักษณะเฉพาะให้เห็น ผู้ชมก็แทบจะไม่รู้เลยว่าคนไหนเป็นแวมไพร์และคนไหนเป็นมนุษย์

แวมไพร์ในแบบร่วมสมัยนี้อยู่ท่ามกลางบริบทของรูปแบบการใช้ชีวิตปกติในยุคปัจจุบันที่เป็นสภาพแวดล้อมเดียวกันและร่วมกันกับผู้ชมจนยากจะปฏิเสธ แวมไพร์ไม่ใช่การนำเสนอภาพของปีศาจหรือตัวประหลาดที่น่ากลัวอีกแล้ว หากแต่เป็นเรื่องราวที่โรแมนติก ที่มีวีรบุรุษที่ชวนฝัน นำหลงไหลและมีเสน่ห์กับหญิงสาวผู้โชคดีเข้ามาแทน ซึ่งไม่น่าแปลกใจว่าทำไมแฟน ๆ ถึงเริ่มหวังให้แวมไพร์เหล่านั้นมีตัวตนจริงในชีวิตจริงของพวกเขา โดยทั้งหนังสือ ละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ในปัจจุบันก็ยังมีไม่มากพอเพื่อตอบสนองความต้องการสำหรับแฟน ๆ ที่หลงรักแวมไพร์ที่หวังอย่างยิ่งให้แวมไพร์เหล่านั้นมีตัวตนจริง

แวมไพร์แบบร่วมสมัยได้รับความนิยมและถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง โดยเมื่อออนไลน์เข้าสู่ระบบของ facebook หรือ blogspot ต่างๆ ก็จะมีหัวข้อการสนทนาทำนองว่า “I want Edward Cullen to be Real” or “I get sad when I remember Edward, Jacob, and Twilight aren't real” และผลที่ตามมาหลังจากนั้นเพียงไม่ถึงชั่วโมงก็จะมีคนมาติดตามและให้ความเห็นหรือไม่ก็แสดงออกทางความรู้สึกร่วมกันกับผู้ตั้งหัวข้ออย่างล้นหลาม ซึ่งผู้ที่มาแสดงความคิดเห็นก็มักจะอยากให้ตัวละครแวมไพร์พวกนั้นปรากฏในชีวิตจริงๆ เป็นส่วนใหญ่ เพราะสำหรับคนที่ไม่ชอบก็มีอยู่ 3 ประเภท คือ คนที่ไม่ดูเพราะไม่ได้สนใจแนวเรื่องแวมไพร์อยู่แล้ว หรือคนที่ไม่ดูก็เพราะไม่ได้ชอบเรื่องราวกามรักและไม่ได้ชอบดูตัวละครผู้ชายหล่อๆ ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนมากก็มักจะเป็นผู้ชมที่เป็นผู้ชายหรือแม้กระทั่งกลุ่มสุดท้ายคือคนที่ไม่เคยดูเพราะไม่ชอบตัวยอคติที่มีอยู่เดิมและตัดสินใจว่าเป็นเรื่องราวจำจืด (Jessica M. Landers, 2011: 11-12)

นักวิชาการกลุ่มสตรีนิยมได้ให้ความเห็นกับนวนิยายและภาพยนตร์ The Twilight Saga รวมถึงแนวแวมไพร์เรื่องอื่นๆ ว่าเป็นเรื่องแต่งที่มีความเสี่ยงในตัวเองโดยสมบูรณ์ สิ่งที่ถ่ายทอดออกมาอย่างชัดเจนจากแนวแวมไพร์ที่ได้รับความนิยมในขณะนี้ก็คือภาวะของการเสพติดในความรักในอุดมคติ และความอยากที่จะเป็นผู้หญิงโชคดีอย่างทีนางเอกของเรื่องได้เป็น ซึ่ง 2 สิ่งนี้

เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ชมที่เป็นเด็กวัยรุ่นผู้หญิงเป็นหลัก เพราะในวัยผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นตอนปลายนั้นเริ่มมีความตระหนักรู้ในที่สุดถึงการแยกแยะเรื่องจริงกับเรื่องแต่งได้ชัดเจนกว่า

เนื้อเรื่องกล่าวถึงผู้หญิงที่โชคดีที่ถูกเทพบุตรแวมไพร์และหนุ่มรูปงามอื่นๆ มารุมรัก แต่ผู้ชายแต่ละคนก็ล้วนไม่ใช่มนุษย์ปกติแต่เป็นพวกเหนือธรรมชาติและนำพวกเขาไปสู่ความสัมพันธ์ที่เสี่ยงอันตรายในรูปแบบต่างๆ ถึงแม้จะไม่ใช้ในเรื่องเพศก็ตาม และที่น่ากลัวไปกว่านั้นก็คือเด็กวัยรุ่นผู้หญิงที่ต่างพร้อมและเต็มใจจะพลีกายเพื่อความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งนักสตรีนิยมและบรรดาสื่อมวลชนที่สังเกตเห็นสิ่งๆ นี้จะเห็นว่าเป็นปัญหาก็ได้ยื่นข้อเสนอในการเสพเรื่องแต่งว่า “เมื่อใดที่เด็กผู้หญิงกำลังอ่านเรื่องราวของความรักก็ควรจะเว้นระยะห่างออกมาบ้างเพื่อให้ตัวเองได้แยกแยะระหว่างความจริงและจินตนาการ และเมื่อใดที่เรื่องแต่งได้ชักจูงให้เด็กผู้หญิงเข้าสู่จินตนาการและปรารถนาความสัมพันธ์ที่พวกเขาเต็มใจจะเสี่ยงอันตรายจนกระทั่งเสี่ยงชีวิตเพราะความรักเป็นต้นเหตุแล้ว ถ้าสุดท้ายแล้วพวกเขาจะแยกตัวเองออกมาไม่ได้ ทางที่ดีที่สุดคือการรวบรวมกำลังทั้งร่างกายและจิตใจในการปิดหนังสือหรือรายการโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวแล้วหันไปหาเรื่องแต่งเรื่องใหม่ๆ ที่มีความเสี่ยงน้อยกว่าแทน” (M. Carmen Gomez-Galisteo, มปป : 3-4)

ในความเป็นจริงแล้วข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นก็เป็นประโยชน์ในการเลือกเปิดรับเรื่องแต่งสำหรับกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิง แต่เมื่อมองโดยภาพรวมของความเป็นจริงแล้วก็ไม่ใช่ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะปรากฏอยู่นาน เพราะเมื่อภาพยนตร์ฉายจบหรือละครโทรทัศน์ฉายจบฤดูกาลก็ย่อมมีเรื่องแต่งใหม่ในแนวใหม่ๆ มาให้ผู้ชมได้เลือกรับชมอยู่ดี ทางที่ดีในการเสพเรื่องแต่งนั้นก็ควรจะมีการปลูกฝังสิ่งที่พึงประสงค์และการให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากครอบครัวเช่นกัน เพราะเรื่องแต่งก็ทำหน้าที่ด้วยตัวเองเพื่อการให้ความบันเทิงและสอดแทรกเนื้อหาบางอย่างสู่ผู้ชมเท่านั้น ซึ่งด้วยความเป็นเรื่องแต่งก็ไม่ได้เป็นตัวสร้างปัญหาในระดับแรกโดยแท้จริงเช่นกัน

เมื่อเสพเรื่องแต่งควบคู่กับการเรียนรู้จากสิ่งที่ย้ายทอดออกมา ก็จะพบว่า ละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวได้เสนอ Sookie Stackhouse และ Elena Gilbert จากเรื่อง True Blood และ The Vampire Diaries ที่ตัวละครเป็นนางเอกที่ไม่มีด้านที่อ่อนแอหรือไม่เป็นตัวของตัวเองปรากฏให้เห็นมากเท่ากับ Bella Swan จาก The Twilight Saga เป็น แต่เนื้อเรื่องแนวแวมไพร์ร่วมสมัยกำลังบอกความหมายบางอย่างถึงลักษณะของผู้หญิงผ่านตัวละครทั้ง 3 ที่อยู่ในฐานะของผู้ที่เลือกและกำหนดเส้นทางตัวเอง ซึ่งที่สุดแล้วแต่ว่าผู้ชมจะเลือกมองและตัดสินว่าการแสดงออกและตัวตนของตัวละครตัวไหนมีคุณค่ามากกว่ากัน

โดย Sookie และ Elena ต่างเลือกทางเดินและให้ความสำคัญกับความรักแบบไม่ลดทอนคุณค่าในตัวเองแตกต่างจาก Bella ที่ลดทอนจนกระทั่งไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง แต่ในที่สุดแล้วก็ยังเป็นผู้หญิงที่มีคุณค่าสำหรับทุกคนอยู่เช่นกันด้วยความเป็นแม่และภรรยาที่ดี ซึ่งเป็นการบอกเป็นนัยต่อกลุ่มผู้ชมโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหญิงให้ตระหนักถึงพลังและความเข้มแข็งในตัวเองและการไม่ละทิ้งคุณค่าของตนจนกระทั่งการเลือกเป็นผู้หญิงที่ดี ซึ่งหากพวกเขาเลือกเป็นอย่างตัวละครที่เป็นทั้งผู้หญิงที่โชคดีแล้วยังไม่ดูถูกคุณค่าของตัวเองแล้ว ก็จะมีผลดีกว่าการเป็นเพียงผู้หญิงที่โชคดีแต่ไร้พลังนั่นเอง

อีกทั้งความคลั่งไคล้ได้ทำงานอย่างชัดเจนถึงระดับการยอมควักกระเป๋าเพื่อซื้อทัวร์ไปสัมผัสกับสถานที่จริงที่ใช้เป็นกองถ่ายในภาพยนตร์ชุดเรื่อง The Twilight Saga ซึ่ง New York time ในปี ค.ศ. 2008 ได้กล่าวถึงภาพยนตร์ว่าได้สร้างปรากฏการณ์ความนิยมด้วยการซื้อทัวร์ที่เพิ่มขึ้น 600% สู่มือง Forks จากสำคัญตามเนื้อเรื่องด้วยเหตุผลของความต้องสัมผัสกลิ่นอายและตอบสนองต่อความรู้สึกที่อยากเข้าเป็นสมาชิกของเมืองในฝันดังกล่าว (Jessica M. Landers, 2011:12) ซึ่งปรากฏการณ์ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นถึงการสร้างเส้นสายร้อยโยงไปถึงความเป็นจริงในโลกในสังคมที่ได้เสนอผ่านภาพยนตร์ที่ได้ทำให้แฟนฯ เข้าถึงได้ง่ายและยากจะปฏิเสธจนกระทั่งเกิดการนำความจริงและจินตนาการมาปะปนกันดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง

เทพบุตรแวมไพร์ : การสร้างตัวละครกับความงามแบบร่วมสมัย

การเปลี่ยนแปลงในระดับความหมายของตัวละครแวมไพร์แบบร่วมสมัยได้สร้างรูปแบบใหม่ให้ตัวละครในเรื่องของรูปลักษณ์ภายนอกและมีมิติทางความคิดที่ซับซ้อนและอยู่ในแง่บวกมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรผลผลิตนี้ก็ไม่ใช่ของใหม่ 100% สำหรับแนวเรื่องแวมไพร์ที่มีพัฒนาการอยู่เรื่อยๆ เป็นเวลากว่าศตวรรษนับตั้งแต่นวนิยายเรื่อง Dracula ของ Bram Stoker ในปี ค.ศ. 1897 ได้สร้างปรากฏการณ์ของตัวละครแวมไพร์ที่เป็นที่รู้จักและเข้าใจตรงกันของคนในหลายๆ วัฒนธรรมและด้วยความชัดเจนของผลงานนวนิยายเรื่องนี้ก็ได้สร้างแกนหลักที่มั่นคงให้กับแนวเรื่องแวมไพร์ในการวางลักษณะของตัวละครแวมไพร์ในเรื่องให้นักเขียนรุ่นใหม่ๆ ได้สร้างผลงานของตัวเองทั้งที่เชื่อมโยงกับนวนิยายเรื่องนี้และทั้งแบบที่พยายามลึกลงจากขอบเดิมเช่นกัน

แนวเรื่องแวมไพร์ตั้งแต่อดีตได้ให้ความสำคัญโดยวางองค์ประกอบเรื่องตัวละครแวมไพร์ไว้เป็นโจทย์หลัก (Subject) ในการสร้างผลงานและสื่อสารกับผู้อ่าน นวนิยายหรือกับผู้ชมภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ แนวเรื่องแวมไพร์ร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่องก็ใช้โจทย์หลักในข้อนี้และเปลี่ยนแปลงจากแกนกลางที่เป็นระดับความหมายเช่นกัน แต่ก็มี ความคล้ายคลึงกับตัวละครแวมไพร์จากแนวเรื่องแวมไพร์ที่เป็นตัวบทระหว่างทางบางเรื่องจากตัวบทต้นแบบสู่ตัวบทปัจจุบัน

ลักษณะตัวละครที่มีความคล้ายคลึงและเกิดขึ้นมาก่อนแนวแวมไพร์ร่วมสมัยคือตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง Interview with the Vampire: The Vampire Chronicles (1994) ที่ได้ Anne Rice เจ้าของบทประพันธ์มาเป็นผู้เขียนบทภาพยนตร์ด้วยตัวเอง โดย Rice ได้เสนอตัวละครแวมไพร์เป็นตัวละครเอกหลัก (main protagonist) ที่ไม่ใช่ตัวร้ายหลัก (main villain, anti-protagonist) และเพิ่มมิติความซับซ้อนให้กับตัวละครให้สื่อออกมาในภาพของแวมไพร์ที่เกิดวิกฤตทางอัตลักษณ์เช่นเดียวกับที่แนวร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่องได้เสนอออกมา แต่ผลงานของ Rice ยังคงวางแวมไพร์อยู่ในภาพที่อันตรายและ

สื่อความหมายเดิมๆ ในเรื่องความเลื่อมโทรมและการหมกมุ่นรวมถึงเรื่องการเมืองที่ขัดกับวิถีของสังคมที่ได้จบลงด้วยการกลับเป็นปริศนาที่แฝงกายอยู่ในเงามืดและได้รับความหมายแห่งความเป็นอื่นของสังคมเช่นเดิม

ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แนวแวมไพร์ร่วมสมัยทั้ง 3 เรื่องได้ใช้ตัวละครแวมไพร์ตามลักษณะเดียวกับที่ Anne Rice ได้วางไว้ด้วยการเป็นตัวละครเอกชายของเรื่องเหมือนกัน โดยจากผลการวิจัยพบว่าตัวละครเอกชายทั้ง 3 นั้นมีลักษณะเหมือนกันที่รูปลักษณ์ที่สวยงาม อ่อนไหว เป็นผู้ที่ยึดมั่นความถูกต้อง รวมถึงการเป็นผู้ปกป้องและมีความรักต่อหญิงสาวที่เป็นมนุษย์ด้วย แต่คุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพระเอกที่ไม่ต้องเป็นแวมไพร์แต่เป็นคนธรรมดาที่สามารถใส่ลักษณะเหล่านี้ลงไปได้ การพิจารณาตัวละครแวมไพร์ทั้ง 3 ตัว โดยไม่สนใจลักษณะมิติตัวละครว่าจะมีมิติเดียว (flat character) หรือมีหลายมิติ (well round character) นั้นพบว่าลักษณะที่เหมือนกันที่เมื่อตัวละครเป็นคนธรรมดาแล้วจะไม่สามารถเป็นได้หรือทำไม่ได้ นั่นก็คือความเกลียดชังความเป็นแวมไพร์ (vampirism) ของตัวเองจนเกิดความขัดแย้งกลายเป็นวิกฤตอัตลักษณ์ที่ทำให้ตัวละครหลงทางและรู้สึกผิดต่อความเลวทรามของตนในอดีตที่เข่นฆ่าชีวิตผู้คนและดูดเลือดอย่างบ้าคลั่ง

ตัวละครแวมไพร์รูปแบบดังกล่าวมีลักษณะร่วมกันในเรื่องการเป็นผู้ที่มีวิกฤตอัตลักษณ์ โดยลักษณะที่ขัดแย้งนี้เป็นลักษณะของตัวละครประเภท “Dark Hero” ที่เป็นลักษณะของตัวละครสำเร็จรูป (stock character) ของวงการนวนิยายและภาพยนตร์อเมริกันตั้งแต่ยุคศตวรรษที่ 19 โดยตัวละครในลักษณะนี้ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จัก อาทิเช่น ตัวละคร Antoinette Cosway จากนวนิยาย Wide Sargasso Sea (1966) ผลงานของ Jean Rhys ที่ตัวละครตัวนี้คือวัยเด็กของ Bertha Antoinetta Mason ในนวนิยายของ Charlotte Brontë เรื่อง Jane Eyre (1847) เป็นต้น (M. Carmen Gomez-Galisteo, มปป : 4)

ตัวละครเอก Edward Cullen จาก The Twilight Saga, Stefan Salvatore จาก The Vampire Diaries

และ Bill Compton จาก True Blood นั้นมีลักษณะร่วมกันของความเป็นตัวละครสำเร็จรูปแบบ Dark Hero ที่ในโลกของสัมพันธ์ทวิในเรื่องการผลิตซ้ำในระดับที่เกิดการจงใจเปลี่ยนแปลงความหมายนั้นได้เพิ่มอีกลักษณะหนึ่งเข้าไปให้ตัวละครจากแนวร่วมสมัยทั้ง 3 ตัวลอยตัวโดดเด่นขึ้นมาจากตัวละครแวมไพร์อื่นๆ ในแบบที่ผ่านมาด้วยการผสมเข้ากับ “ภาพที่แสดงถึงความ เป็นชายในอุดมคติ” (portrayal of masculinity)

Paola A. Bedoya (2011: 28-30) ได้กล่าวถึงตัวละคร Edward Cullen จาก The Twilight Saga เอาไว้ว่าตัวละครได้ถ่ายทอดลักษณะของความเป็นชายในอุดมคติของวัยรุ่นผู้หญิงได้ค่อนข้างชัดเจนด้วยการผู้ปกป้อง มีภาวะความเป็นผู้นำ มีความแข็งแกร่ง มั่นคง โดยตัวละครมีลักษณะของการเผยความรู้สึกที่พร้อมจะเปิดใจให้กับหญิงผู้เป็นที่รักและบอกรักกันในจังหวะสถานการณ์ที่เหมาะสม อีกทั้งตัวละครมีลักษณะทางกายภาพที่สมบูรณ์พร้อมด้วยหน้าตาที่หล่อเหลาและรูปร่างที่สง่างามสมส่วนสื่อถึงความมีอำนาจเหนือกว่า มีความคิดเฉียบคมเป็นที่พึ่งพาได้และมีความเป็นตัวของตัวเองที่แสดงออกถึงจุดยืนที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครเป็นผู้ที่มีความโรแมนติกอบอุ่นและอ่อนไหว

ถึงแม้ว่า Bill Compton จะเป็นพระเอกแวมไพร์ที่ไม่ได้อยู่ในรูปลักษณ์ของชายหนุ่มอายุ 17 ปีเช่นที่ Edward Cullen และ Stefan Salvatore เป็น แต่ทั้ง 3 ก็เป็นตัวละครที่มีลักษณะดังกล่าวครบถ้วนสมบูรณ์เหมือนกัน อีกทั้งตัวละครทั้ง 3 ตัวมีลักษณะของผู้ชายสำอาง (metro-sexual men) เหมือนกัน ด้วยการให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ความเป็นชายตามภาพที่สังคมและสื่อได้ให้ความหมายว่าดูดีในลักษณะที่เข้ากับบริบทของยุคสมัย จนกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของ “commercial masculinity” (Helene Shugart, 2008 : 283 อ้างถึงใน Paola A. Bedoya, 2011: 40) ที่เป็นลักษณะความเป็นชายที่ปรากฏตามนิตยสารหรือโฆษณาต่างๆ

สามารถกล่าวได้ว่าสัมพันธ์ทวิได้ทำงานลึกลงไปถึงการเชื่อมโยงในระดับการให้ความหมายในเรื่องการสร้างตัวละครในแนวเรื่องแวมไพร์ที่อยู่ในการผลิตซ้ำแล้ว

ซ้ำอีกอยู่หลายครั้งจนกระทั่งถึงตัวพร้อมสมัยที่ได้ผลผลิตเป็นตัวละครแวมไพร์ในรูปแบบใหม่ที่สื่อความหมายใหม่ออกมา แต่สัมพันธ์ก็ไม่ได้สร้างของใหม่ขึ้นมา 100% ดังที่กล่าวไปแล้ว ดังนั้น การสร้างตัวละครแวมไพร์ในแนวแวมไพร์ร่วมสมัยนั้นเป็นการสร้างด้วยการเชื่อมโยงผ่านกฎแห่งการเลือกสรรและผสมผสาน (law of selection and combination) ที่ในลักษณะของ The Twilight Saga อาจจะเป็นการเชื่อมโยงแบบกึ่งรู้ตัวที่ได้ผลผลิตเป็นตัวบทที่ค่อนข้างใหม่จริงๆ แต่ในละครโทรทัศน์อีก 2 เรื่องที่ตามมาคือการเชื่อมโยงด้วยกฎดังกล่าวในแบบรู้ตัวที่ได้หยิบวัตถุดิบทั้งใหม่และเก่ามาดัดแปลงและสื่อความหมายใหม่ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

สิ่งนี้ได้เสริมย้ำถึงลักษณะของสัมพันธ์ในยุคหลังสมัยใหม่ (postmodern) ที่เป็นยุคสมัยที่ปราศจากสิ่งใหม่อย่างแท้จริง เพราะที่เกิดขึ้นใหม่และได้รับการยอมรับว่าเป็นผลผลิตใหม่ของสื่อโดยเฉพาะในกรณีสื่อบันเทิงคดีนั้นต่างอ้างอิงและมีการเชื่อมโยงโดยดัดแปลงจากของเก่าแทบทั้งสิ้นทั้งในแง่ที่มีเจตนาและไม่เจตนาให้เกิดความต่าง หรือการแปลงรูปแบบแต่ได้สื่อความหมายเดิมหรือการแปลงรูปแบบและเปลี่ยนความหมายเช่นกัน โดยไม่สำคัญว่าของใหม่จะเชื่อมโยงกับของเก่าที่เก่า

ในระดับใดบ้าง แต่สำคัญที่ความเชื่อมโยงระหว่างหลายๆ ลักษณะและหลายๆ ตัวบทได้ผสมปนเปกันเกิดของผลผลิตที่เป็นของใหม่ขึ้นมาได้นั่นเอง

แนวเรื่องแวมไพร์ร่วมสมัยที่มีการสร้างตัวละครที่เป็นเอกลักษณ์ก็เป็นผลผลิตของการเชื่อมโยงและการผสมดัดแปลงระหว่างแนวเรื่องแวมไพร์ที่มีมาก่อนหลายๆ เรื่องและจากเนื้อหารูปแบบอื่นๆ เข้าด้วยกัน โดยได้สร้างรูปแบบใหม่ที่เป็นพัฒนาการที่ชัดเจนที่ได้สื่อความหมายใหม่ที่กลายเป็นที่นิยมในปัจจุบัน อีกทั้งตัวบทร่วมสมัยได้อ้างอิงกับบริบทที่เป็นยุคสมัยปัจจุบันในแง่การให้ความหมายที่พยายามสื่อถึงค่านิยมของความเป็นสังคมในยุคปัจจุบันทั้งเรื่องความงามทางรูปลักษณ์และการแบ่งแยกชนชั้นที่แฝงตัวอย่างแนบเนียนกลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมคุ้นชินและเป็นอุดมการณ์ที่ยากจะเปลี่ยนแปลงอีกด้วย ทั้งนี้คือการเชื่อมโยงกันระหว่างตัวบทที่มีมาก่อนกับความเป็นสังคมในยุคสมัยที่ผ่านมาจนกระทั่งพัฒนามาสู่ตัวบทระหว่างทางที่อยู่ระหว่างระหว่างตัวบทใหม่กับตัวบทเก่าหลายๆ ตัวบทกับความเป็นสังคมที่พัฒนามาตามยุคสมัยใหม่ที่แฝงแนวคิดเก่ามาโดยตลอดนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. สัมพันธบท (Intertextuality) เหล้าเก่าในขวดใหม่ในสื่อสารศึกษา. ใน *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา* กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2553.

กาญจนา แก้วเทพ. *สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

จิรวดี วิไลลอย. *ประดิษฐกรรมในการเล่าเรื่องและสุนทรียรสในภาพยนตร์ชุดดิเอ็กซ์ไฟล์ส*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ฉลองรัตน์ ทิพย์พิมาน. *วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

- ณัฐพร ลิ้มประสิทธิ์วิงศ์. การเล่าเรื่องและการสร้างลักษณะตัวละครในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวเอกเป็นสตรีจากเทพปกรณัมกรีก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- ถิรนนท์ อนนวัชศิริวงศ์ม จิรยุทธ์ ลินรุพันธ์, สุกัญญา สมไพบูลย์ และ ปรีดา อัครจันทร์โชติ. สุนทรียนิเทศศาสตร์ การสื่อสารการแสดงและสื่อจินตคดี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จริยสุนิทวงศ์ การพิมพ์, 2547.
- ทัศนัย กุลบุญลอย. การสร้างเทพนิยายสมัยใหม่ในภาพยนตร์ชุดสตาร์วอร์ส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- นับทอง ทองใบ. นวลักษณะในการเล่าเรื่องและเอกลักษณ์ในภาพยนตร์แอนิเมชันของ ฮายาโอะ มิยาซากิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- นพพร ประชากุล. มายาคติ Mythologies ของ Roland Barthes ; แปลจากภาษาฝรั่งเศส โดย วรณพิมล อังคศิริสรพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2551.
- ศศิวิมล สันติราษฎร์ภักดี. การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อนิยายและสื่อละครโทรทัศน์เรื่อง “สี่แผ่นดิน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อุมาพร มะโรณี. สัมพันธบทในการเล่าเรื่องในสื่อการ์ตูน ละครโทรทัศน์ และนวนิยาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ภาษาอังกฤษ

- Anthony. Masters. *The Natural history of the vampire*. New York: Berkley, 1972.
- M. Carmen Gomez-Galisteo. *Vampire meets girl: gender roles and the vampire's side of the story in Twilight, Midnight sun and The Vampire diaries*. Universidad de Alcalá (Spain).
- J. Gordon Melton. *The Vampire Book: The Encyclopedia of the Undead*. Detroit: Visible Ink Press, 1994.
- Jessica Marie Landers. *The modern vampire phenomenon paradox: Simultaneous contradiction and unlimited limits*. Rutgers, The State University of New Jersey, 2011.
- Julia Pearlman. *Happily (For) ever after: Constructing conservative youth ideology in the Twilight Series*. Wesleyan University, 2010.
- Lauren Rocha. *Bite Me : Twilight stakes feminism*. Bridgewater State University, 2011.
- Rick Worland. *The Horror film and introduction*. Malden, MA. : Blackwell, 2007.